

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

kr̥ṣṇayajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē
॥ *tṛtīyāṣṭakē daśamaḥ praśnaḥ* ॥
(*kāṭhakam - 1*)

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ tr̥tīyāṣṭakē daśamaḥ praśnaḥ ॥ (kāṭhakaṃ - 1)

॥ hariḥ o(4)m ॥

saṃjñānaṃ vijñānaṃ prajñānaṃ jānadābhijānat |

saṃkalpāmānaṃ prakalpāmānamupakalpāmānamupa -
klptam klptam |

śrēyō vasiya āyathsambhūtaṃ bhūtam |

citrah kētuḥ praḥhānābhānthasambhāṇ |

jyōtiṣmāgstējāsṡvānātapaggstapānnabhītapann |

rōcaṇō rōcāmānaḥ sōbhānaḥ sōbhāmānaḥ kālyānaḥ |

darśā dṛṣṭā darśatā viśvarūpā sudarśanā |

āpyāyāmānā pyāyāmānā pyāyā sūnṛtērā |

āpūryāmāṇā pūryāmāṇā pūrayantī pūrṇā paūrṇamāsī |

dātā pradātā''nandō mōdaḥ pramōdaḥ || 1 ||

āvēśayānnivēśayānthasamvēśānaḥ saḡśāntaḥ śāntaḥ |

ābhavaṇpraḥhavaṇthsambhavaṇthsambhūtō bhūtaḥ |

prastūtaṃ viṣṭūtaḡ saḡgstūtaṃ kālyānaṃ viśvarūpam |

śukramamṛtaṃ tējaṡvi tējaḥ samiddham |

Please let us know of any errors in this text.

aruṇaṃ bhānuṃmanmarīcimadabhitapattapasvat |
savitā prasavitā dīptō dīpayandīpyamānaḥ |
jvalañjvalitā tapānvitapānthasantapanṇ |
rōcaṇō rōcāmānaḥ śumbhūḥ śumbhāmānō vāmaḥ |
sutā sunvatī prasutā sūyamānā'bhiṣūyamāṇā |
pītī prapā sampā tr̥ptīstarpayāntī || 2 ||

kāntā kāmyā kāmajātā''yūṣmatī kāmādughā |
abhiśāstā'numantā''nandō mōdah pramōdah |
āsādayānniśādayānthsaḡsādānaḥ saḡsannaḥ sannaḥ |
ābhūrvibhūḥ prabhūḥ śambhūrbhuvah |
pavitrāṃ paviyiṣyanpūtō mēdhyah |
yaśō yaśāsvānāyuramṛtaḥ |
jīvō jīviṣyanthsvargō lōkah |
sahāsvānthasahīyānōjāsvānthasahāmānaḥ |
jayānnabhijayānthsudraṇō draviṇōdāḥ |
ārdrapavitrō harikēśō mōdah pramōdah || 3 ||

aruṇō'ruṇarājāḥ puṇḍarīkō viśvajidābhijit |
ārdraḥ pinvāmānō'nnāvānrasāvānirāvān |
sarvauṣadhaḥ sambharō mahāsvān |
ējatkā jōvatkāḥ |

kṣullaḡkāḥ śipiviṣṭakāḥ |
saṛisraṛāḥ suśēraṛaḥ |
ajirāsō gamiṣṇavaḥ |
idānīm tadānimētaṛhi kṣipramājiram |
āśurnimēṣaḥ phaṇō dravānnatidravanṇ |
tvaraggstvarāmāṇa āśurāśīyāñjavaḥ |
agniṣṭōma ukthyō'tirātrō dvirātrastrirātraścātūrātraḥ |
agniṛ ṛtuḥ sūrya' ṛtuścandramā ṛtuḥ |
prajāpatih saṁvathsarō mahānkaḥ || 4 ||

pramōdastarpayantī pramōdō jvastrīṇi ca || 1 ||

bhūraḡniṁ ca pṛthivīm ca māṁ ca |
trīgśca lōkānthsaṁvathsaram ca |
prajāpatistvā sādayatu |
tayā dēvatayā'ngiraṣvaddhruvā sīda |
bhuvō vāyuṁ cāntarikṣaṁ ca māṁ ca |
trīgśca lōkānthsaṁvathsaram ca |
prajāpatistvā sādayatu |
tayā dēvatayā'ngiraṣvaddhruvā sīda |
svārādityaṁ ca divaṁ ca māṁ ca |
trīgśca lōkānthsaṁvathsaram ca |

prajāpātistvā sādāyatu |

tayā dēvatāyā'ṅgiraṣvaddhruvā sīda |

bhūrbhuvāḥ svaścāndramāsaṃ ca diśāśca māṃ ca |

trīgścā lōkānthasāṃvathsaram ca |

prajāpātistvā sādāyatu |

tayā dēvatāyā'ṅgiraṣvaddhruvā sīda || 5 ||

saṃvathsaram ca ṣaṭca || 2 ||

tvamēva tvāṃ vēttha yōsi sōsi |

tvamēva tvāmācaīṣiḥ |

citaścāsi sañcitaścāsyagnē |

ētāvāgścāsi bhūyāgścāsyagnē |

yattē agnē nyūnaṃ yadu tē'tiriktam |

ādityāstadaṅgiraścinvantu |

viśvē tē dēvāscitīmāpūrayantu |

citaścāsi sañcitaścāsyagnē |

ētāvāgścāsi bhūyāgścāsyagnē |

mā tē agnē'cayēna mā'ti ca yēnāyurāvṛkṣi |

sarvēṣāṃ jyōtiṣāṃ jyōtiriyadaḍāvudēti |

tapāsō jātamanibhrṣṭamōjāḥ |

tattē jyōtiriṣṭakē |

tēnā' mē tapa |
tēnā' mē jvala |
tēnā' mē dīdihī |
yāvaddēvāḥ |
yāvadasāti sūryaḥ |
yāvadutāpi brahmā || 6 ||

āvṛkṣi navā' ca || 3 ||

saṁvathsarō'si parivathsarō'si |
idāvathsarō'sīduvathsarō'si |
idvathsarō'si vathsarō'si |
tasyā' tē vasantaḥ śirāḥ |
grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ |
vaṛṣāḥ pucchāṁ |
śaraduttāraḥ pakṣaḥ |
hēmāntō madhyāṁ |
pūrvapakṣāścitāyaḥ |
aparapakṣāḥ purīṣam || 7 ||

ahōrātrāṇiṣṭākāḥ |
ṛṣabhō'si svargō lōkaḥ |
yasyāṁ dīśi maḥīyāsē |

tatō nō maha āvaha |
vāyurbhūtvā sarvā diśā āvāhi |
sarvā diśō'nu vivāhi |
sarvā diśō'nu samvāhi |
cityā citimāpṛṇa |
acityā citimāpṛṇa |
cidāsi samudrayōniḥ || 8 ||

indurdakṣaḥ śyēna ṛtāvā |
hiraṇyapakṣaḥ śakunō bhuraṇyuh |
mahānthśadhasthē dhruva āniṣattaḥ |
namastē astu mā mā higsīḥ |
ēti prēti vīti samityuditi |
divaṃ mē yaccha |
antarikṣaṃ mē yaccha |
pṛthivīm mē yaccha |
pṛthivīm mē yaccha |
antarikṣaṃ mē yaccha |
divaṃ mē yaccha |
ahnā prasāraya |
rātryā samāca |

rātryā prasāraya |
ahnā samāca |
kāmaṃ prasāraya |
kāmaḡ samāca || 9 ||

purīṣaḡ samudrayōniḥ pṛthivīm mē yacchā'ntarikṣaṃ mē
yaccha sapta ca || 4 ||

bhūrbhuvāḥ svāḥ |
ōjō balām |
brahmā kṣatram |
yaśō mahat |
satyaṃ tapō nāmā |
rūpamamṛtām |
cakṣuḥ śrōtrām |
mana āyuh |
viśvaṃ yaśō mahāḥ |
samaṃ tapō harō bhāḥ |
jātavēdā yadi vā pāvākō'si |
vaiśvānarō yadi vā vaidyutō'si |
śaṃ prajābhyō yajamānāya lōkam |
ūrjaṃ puṣṭim dadādabhyāvāvṛthsva || 10 ||

bhāṣcatvāri ca || 5 ||

rājñī virājñī |

samrājñī svarājñī |

arciḥ śōciḥ |

tapō harō bhāḥ |

agnirindrō bṛhaspatiḥ |

viśvē dēvā bhuvānasya gōpāḥ |

tē mā sarvē yaśāsā saḡ sṛjantu || 11 ||

rājñīndrō mā sapta || 6 ||

asāvē svāhā vasāvē svāhā |

vibhuvē svāhā vivāsvatē svāhā |

abhibhuvē svāhā'dhipatayē svāhā |

divāṃpatayē svāhā'ghaspatyāya svāhā |

cākṣuṣmatyāya svāhā jyōtiṣmatyāya svāhā |

rājñē svāhā virājñē svāhā |

samrājñē svāhā svarājñē svāhā |

śūṣāya svāhā sūryāya svāhā |

candramāsē svāhā jyōtiṣē svāhā |

saḡsarpāya svāhā kalyāṇāya svāhā |

arjunāya svāhā || 12 ||

kalyāṇāya svāhaikāṃ ca || 7 ||

vīpaścitē pavāmānāya gāyata |
mahī na dhārā'tyandhō arṣati |
ahir̥ha j̥ir̥ṇāmatīsarpati tvacām |
atyō na kr̥īḍānnasaradvṛṣā hariḥ |
upayāmagr̥hītō'si mṛtyavē tvā juṣṭām gr̥hṇāmi |
ēṣa tē yōnirmṛtyavē tvā |
apā mṛtyumapa kṣudhām |
apētaḥ śapathām jahi |
adhā nō agna āvaha |
rāyaspōṣaḡ sahasriṇām || 13 ||

yē tē sahasrāmāyutaṃ pāsāḥ |
mṛtyō martyāya hantāvē |
tāṃ yajñasyā māyayā |
sarvānavāyajāmahē |
bhakṣō'syamṛtabhakṣaḥ |
tasyā tē mṛtyupītasyāmṛtāvataḥ |
svagākṛtasya madhūmataḥ |
upāhūtaṣyōpāhūtō bhakṣayāmi |

maṇḍrā'bhībhūtiḥ kēturyaḥjñānāṃ vāk |
asāvēhi | 14 ||

aṇdhō jāgrīviḥ prāṇa |
asāvēhi |
baḍhira ākṛandayitarapāna |
asāvēhi |
aḥastō'stvā cakṣuḥ |
asāvēhi |
apādāśō manāḥ |
asāvēhi |
kavē vipracittē śrōtra |
asāvēhi | 15 ||

suḥastāḥ sūvāsāḥ |
śūṣō nāmāsyamṛtō martyēṣu |
taṃ tvā'haṃ tathā vēda |
asāvēhi |
agnirmē vāci śṛitaḥ |
vāgghṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
aḥamaṃṛtē |

amṛtaṃ brahmaṇi |
vāyurmē prāṇē śṛitaḥ || 16 ||

prāṇō hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
aḥamaṃṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
sūryō mē cakṣuṣi śṛitaḥ |
cakṣurhṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
aḥamaṃṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
candramā mē manasi śṛitaḥ || 17 ||

manō hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
aḥamaṃṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
diśō mē śrōtrē śṛitāḥ |
śrōtraḡ hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
aḥamaṃṛtē |

amṛtaṃ brahmaṇi |
āpō mē rētasi śritāḥ || 18 ||

rētō hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
pṛthivī mē śarīrē śritā |
śarīraḡ hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
ōśadhivaṇaspatayō mē lōmasu śritāḥ || 19 ||

lōmāni hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
indrō mē balē śritāḥ |
balaḡ hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |

amṛtaṃ brahmaṇi |
parjanyaō mē mūrdhni śritaḥ || 20 ||

mūrdhā hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
īśānō mē manyau śritaḥ |
manyurhṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
ātmā mā ātmani śritaḥ || 21 ||

ātmā hṛdayē |
hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi |
punārma ātmā punarāyurāgāt |
punaḥ prāṇaḥ punarākūtamāgāt |
vaiśvānarō raśmibhirvāvṛdhānaḥ |
antastiṣṭhatvamṛtasya gōpāḥ || 22 ||

saḥasraṇāmiḥi śrōtrā'sāvēhi prāṇē śritō manasi śritō rētasi
śritā lōmasu śritā mūrdhni śrita ātmani śritō'ṣṭau ca ॥ 8 ॥

agnirvāyussūryaścandramā diśa āpaḥ pṛthivyōṣadhivanaspataya
indraḥ parjanya īśāna ātmā punarmē trayōdaśa ॥

prajāpatirdēvānāsṛjata ।

tē pāpmanā sanditā ajāyanta ।

tānvyādyat ।

yadvyādyat ।

tasmādvidyut ।

tamāvṛscat ।

yadvṛscat ।

tasmādvṛṣṭiḥ ।

tasmādyatraite dēvatē abhiprāpnutaḥ ।

vi ca haivāsyā tatra pāpmāṇaṃ dyataḥ ॥ 23 ॥

vṛscataśca ।

saiṣā mīmāṅsā'gnihōtra ēva sāmpannā ।

athō āhuḥ ।

sarvēṣu yajñakṛatuṣviti ।

hōṣyānnapa upasṛsēt ।

vidyūdaṣi vidyā mē pāpmāṇamiti ।

athā huṭvōpāsṛśēt |
vṛṣṭirasi vṛścā mē pāpmānamiti |
yakṣyamāṇō vēṣṭvā vā |
vi cā haivāsyaitē dēvatē pāpmānaṃ dyataḥ || 24 ||

vṛścataśca |
atyaghō hāruṇiḥ |
brahmaçāriṇē praśnānprōcyā prajighāya |
parēhi |
plakṣaṃ dayyāmpātimḥ pṛccha |
vētthā sāvitṛā(3)nna vētthā(3) iti |
tamāgatyā papraccha |
ācāryō mā prāhaiṣit |
vētthā sāvitṛā(3)nna vētthā(3) iti |
sa hōvāca vēdēti || 25 ||

sa kasminpratiṣṭhitaḥ iti |
parōrajasīti |
kastadyatparōrajā iti |
ēṣa vāva sa parōrajā iti hōvāca |
ya ēṣa tapāti |
ēṣō'rvāgrājā iti |

sa kasmintvēṣa itī |
saṭya itī |
kiṃ tathsaṭyamitī |
tapa itī || 26 ||

kasminnu tapa itī |
bala itī |
kiṃ tadbalaṃmitī |
prāṇa itī |
mā sma prāṇamati pṛccha itī
mā''cāryō''bravīditi hōvāca brahmacārī |
sa hōvāca plaṅṣō dayyāmpātiḥ |
yadvai brāhmacārinprāṇamatyāprakṣyaḥ |
mūrdhā tē vyapātiṣyat |
aḥamū ta ācāryācchrēyānbhaviṣyāmi |
yō mā sāvitṛē saṃavādiṣṭēti || 27 ||

tasmāthsāvitṛē na saṃvadēta |
sa yō ha vai sāvitṛam vīduṣā sāvitṛē saṃvadātē |
sahāsmiñchriyaṃ dadhāti |
anū ha vā āsmā asau tapañchriyaṃ manyatē |
anvāsmāi śrīstapō manyatē |

anvāsmāi tapō balāṃ manyatē |
anvāsmāi balāṃ prāṇaṃ mānyatē |
sa yadāha |
saṃjñānaṃ vijñānaṃ darśā dṛṣṭēti |
ēṣa ēva tat || 28 ||

atha yadāha |
prastūtaṃ viṣṭutaḡ sutā sunvatīti |
ēṣa ēva tat |
ēṣa hyēva tānyahāni |
ēṣa rātrāyaḥ |
atha yadāha |
citraḥ kēturdātā prādātā sāvītā
prāsavitā bhiśāstā nūmantēti |
ēṣa ēva tat |
ēṣa hyēva tē'hnō muhūrtāḥ |
ēṣa rātrēḥ || 29 ||

atha yadāha |
pavitraṃ pavayiṣyanthsahasvānthasahīyāna -
ruṇō'ruṇarajā iti |
ēṣa ēva tat |

ēṣa hyēva tē'rdhamāsāḥ |

ēṣa māsāḥ |

atha yadāha |

agniṣṭōma ukthyō'gnir ṛtuḥ prajāpatiḥ

saṁvathsara iti |

ēṣa ēva tat |

ēṣa hyēva tē yajñakṛatavaḥ |

ēṣa ṛtavaḥ || 30 ||

ēṣa saṁvathsaraḥ |

atha yadāha |

idānīm tadānīmiti |

ēṣa ēva tat |

ēṣa hyēva tē muhūrtānām muhūrtāḥ |

janakō ha vaidēhaḥ |

aḥōrātraiḥ samājāgāma |

taḥhōcuḥ |

yō vā asmāṅ veda |

vijahātpāpmānamēti || 31 ||

sarvamāyurēti |

abhi svargaṁ lōkaṁ jāyati |

nāsyāmuṣminlōkē'nnam kṣīyata itī |
vijahāddha vai pāpmānamēti |
sarvamāyūrēti |
abhi svargam lōkam jāyati |
nāsyāmuṣminlōkē'nnam kṣīyatē |
ya ēvam vēdā |
ahinā hāsvatthyah |
sāvītram vidāñcakāra || 32 ||

sahā haḡsō hiraṇmayō bhūtvā |
svargam lōkamiyāya |
ādityasya sāyujyam |
haḡsō ha vai hiraṇmayō bhūtvā |
svargam lōkamēti |
ādityasya sāyujyam |
ya ēvam vēdā |
dēvabhāgō hā śrautaṛṣah |
sāvītram vidāñcakāra |
taḡ ha vāgadṛśyamānā'bhyuvāca || 33 ||

sarvam bata gautamō vēda |
yah sāvītram vēdēti |

sa hōvāca |
kaiṣā vāgasīti |
ayamaḥaḡ sāvitrah |
dēvānāmuttamō lōkaḥ |
guhyaṃ mahō bibhraditi |
ētāvāti ha gautamaḥ |
yajñōpavītaṃ kṛtvā'dhō nipāpāta |
namō namaḥ iti || 34 ||

sa hōvāca |
mā bhaiṣīrgautama |
jitō vai tē lōka iti |
tasmādyē kē ca sāvitraṃ viduḥ |
sarvē tē jitalōkāḥ |
sa yō ha vai sāvitrasyāṣṭākṣaram paḍagg
śriyā'bhiṣiktaṃ vēda |
śriyā haivābhiṣicyatē |
ghṛṇiriti dvē akṣarē |
sūrya iti trīṇi |
āditya iti trīṇi || 35 ||

ētaḍvai sāvitrasyāṣṭākṣaram paḍagg
śriyā'bhīṣiktam |
ya ēvaṃ vēda |
śriyā haiḅābhiṣicyatē |
tadētadṛcā'bhyūktam |
ṛcō akṣarē paramē vyōmanṇ |
yasmindēvā adhi viśvē niṣēduḥ |
yastanna vēda kimṛcā kariṣyati |
ya ittadvidusta imē samāsata iti |
na ha vā ētasyarcā na yajuṣā na sāmna'rthō'sti |
yaḥ sāvitram vēda || 36 ||

tadētatpāriyaddēvacakram |
ārdram pinvāmānagg svargē lōka ēti |
vijahadviśvā bhūtāni sampasyāt |
ārdrō ha vai pinvāmānaḥ svargē lōka ēti |
vijahanviśvā bhūtāni sampasyann |
ya ēvaṃ vēda |
śūṣō ha vai vārṣṇēyah |
ādityēna samājāgama |
taḡ hōvāca |

ēhi sāvitrāṃ viddhi |
ayaṃ vai svargyō'gniḥ
pārayiṣṇuramṛtāthsambhūta iti |
ēṣa vāva sa sāvitraḥ |
ya ēṣa tapāti |
ēhi māṃ viddhi |
iti haivaiṇaṃ taduvāca || 37 ||

dyatō dyatō vēdēti tapa iti samavādiṣṭēti tadrātrēḥ ṛtava ēti
cakārōvāca nama ityāditya iti trīṇi sāvitrāṃ vēda viddhi
pañca ca || 9 ||

prajāpātirdēvānthasamjñānaṃ prastūtaṃ tānyahānyēṣa
rātrāyaścitraḥ kētustē'hnō muhūrtā rātrēḥ pavitraṃ tē'rdhamāsā
agniṣṭōmō yajñakṛtava idāniṃ muhūrtānāṃ janakō'hinā
dēvabhāgaḥ kaiṣā vānmā sūṣō ha vai ṣoḍāśa ||

iyam vāva saraghā |
tasyā agnirēva sārāghaṃ madhu |
yā ētāḥ pūrvapakṣāparapakṣayō rātrāyaḥ |
tā mādhuḥkṛtāḥ |
yānyahāni |
tē mādhuḥṛṣāḥ |
sa yō ha vā ētā mādhuḥkṛtāśca madhuḥṛṣāgśca vēda |

kurvanti hāsyaitā agnau madhū |
nāsyēṣṭāpūrtam dhāyanti |
athā yō na vēdā || 38 ||

na hāsyaitā agnau madhū kurvanti |
dhayāntyasēṣṭāpūrtam |
yō ha vā ahōrātrāṇām nāmadhēyāni vēdā |
nāhōrātrēṣvārtimārcchāti |
saṃjñānam vijñānam daṛsā dṛṣṭēti |
ētāvanuvākau pūrvapakṣasyāhōrātrāṇām nāmadhēyāni |
prastūtam viṣṭutaḡ sutā sunvatīti |
ētāvanuvākāvāparapakṣasyāhōrātrāṇām nāmadhēyāni |
nāhōrātrēṣvārtimārcchāti |
ya ēvaṃ vēdā || 39 ||

yō ha vai muhūrtānām nāmadhēyāni vēdā |
na muhūrtēṣvārtimārcchāti |
citraḥ kēturdatā prādātā savitā
prāsavitā bhiśāstā numantēti |
ētē'nuvākā muhūrtānām nāmadhēyāni |
na muhūrtēṣvārtimārcchāti |
ya ēvaṃ vēdā |

yō ha vā ārdhamāsānāṃ ca māsānāṃ ca
nāmaḍhēyāni vēdaḥ |

nārdhamāsēṣu na māsēṣvārtimārcchāti |
pavitrāṃ pavīṣyanthsahāsvānthasahīyāna -
ruṇō'ruṇarajā itī |

ētē'nuvākā ārdhamāsānāṃ ca
māsānāṃ ca nāmaḍhēyāni || 40 ||

nārdhamāsēṣu na māsēṣvārtimārcchāti |
ya ēvaṃ vēdaḥ |

yō ha vai yajñakratūnāṃ cārtūnāṃ ca
saṃvathsarasyā ca nāmaḍhēyāni vēdaḥ |
na yajñakratuṣu nartuṣu na saṃvathsara
ārtimārcchāti |

agniṣṭōma ukthyō'gniṛ ṛtuḥ
prajāpatīḥ saṃvathsara itī |

ētē'nuvākā yajñakratūnāṃ cārtūnāṃ ca
saṃvathsarasyā ca nāmaḍhēyāni |
na yajñakratuṣu nartuṣu na saṃvathsara
ārtimārcchāti |
ya ēvaṃ vēdaḥ |

yō ha vai muhūrtānām muhūrtāṅ veda |
na muhūrtānām muhūrtēṣvārtimārcchāti || 41 ||

idānīm tadānīmiti |
ētē vai muhūrtānām muhūrtāḥ |
na muhūrtānām muhūrtēṣvārtimārcchāti |
ya ēvaṃ veda |
athō yathā kṣētrajñō bhūtvā'nupraviśyānnamatti |
ēvamēvaitānkṣētrajñō bhūtvā'nupraviśyānnamatti |
sa ētēṣāmēva salōkatāḡ sāyujyamaśnutē |
apā punarmṛtyuṃ jāyati |
ya ēvaṃ veda || 42 ||

na vedaivaṃ vedā'nuvākā ardhamāsānām ca māsānām ca
nāmadhēyāni muhūrtēṣvārtimārcchāti navā ca || 10 ||

iyamahōrātrāṅḡ saṃjñānām pūrvapakṣasya prastutamaparapakṣasya
muhūrtānām citraḥ kēturardhamāsānām pavitraṃ
yajñakratūnāmāgniṣṭōmō yajñakratūnāmīdānīm muhūrtānām
muhūrtāṅ vedēdānīmathō dvādāśa ||

kaściddha vā aśmāllōkātprētya |
ātmānām veda |
āyamaḥamaśmīti |
kaścithsvaṃ lōkaṃ na prati prajānāti |

agnimūgdhō haiva dhūmatāntaḥ |
svaṃ lōkaṃ na prati prajānāti |
atha yō haivaitamaḡniḡ sāvitraṃ vēda |
sa ēvāsmāllōkāṭprētya |
ātmanaṃ vēda |
ayamaḥamaṣmīti || 43 ||

sa svaṃ lōkaṃ prati prajānāti |
ēṣa ū vēvainaṃ tathsāvitraḥ |
svargaṃ lōkaḃbhivāhati |
ahōrātrairvā idaḡ sayugbhiḥ kriyatē |
itirātrāyādīkṣiṣata |
itirātrāyaḥ vrātamupāguriti |
tānihānēvaṃ viduṣaḥ |
amuṣminlōkē śēvadhīm dhāyanti |
dhītaḡ haiva sa śēvadhimanuḥ paraiti |
atha yō haivaitamaḡniḡ sāvitraṃ vēda || 44 ||

tasyaḥ haivāhōrātrāṇi |
amuṣminlōkē śēvadhīm na dhāyanti |
adhītaḡ haiva sa śēvadhimanuḥ paraiti |
bhaṛadvājō ha tribhiraḡyūrbhirbrahmaçaryāmuvaṣa |

taḡ ha j̥ir̥ṇigg sthaviṛaḡ śayānam |
indra upavrajyōvāca |
bharādvāja |
yattē caturthamāyūrdadyām |
kimēnēna kuryā iti |
brahmaçaryāmēvainēna carēyamiti hōvāca || 45 ||

taḡ ha tr̥iṅgirirūpānavijñātāniva daṛśayāṃ cakāra |
tēṣāḡ haikaikasmānmuṣṭinā''dādē |
sa hōvāca |
bharādvājetyāmantryā |
vēdā vā ētē |
anantā vai vēdāḥ |
ētadvā ētaistriḅhirāyūrbhiranvāvōcathāḥ |
athā ta itarādanānūktamēva |
ēhīmaṃ viddhi |
ayaṃ vai sārvaḅidyēti || 46 ||

tasmai haitamaḡniḡ sāvītramūvāca |
taḡ sa viditvā |
amṛtō bhūtvā |
svargaṃ lōkamiyāya |

āḍityasya sāyujyam |
amṛtō haiva bhūtvā |
svargam lōkamēti |
āḍityasya sāyujyam |
ya ēvaṃ vēda |
ēṣō ēva trayī vidyā || 47 ||

yāvantaḡ ha vai trayyā vidyayā lōkam jāyati |
tāvantaṃ lōkam jāyati |
ya ēvaṃ vēda |
agnērvā ētāni nāmadhēyāni |
agnērēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |
ya ēvaṃ vēda |
vāyōrvā ētāni nāmadhēyāni |
vāyōrēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |
ya ēvaṃ vēda |
indrāsya vā ētāni nāmadhēyāni || 48 ||

indrāsyaiva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |
ya ēvaṃ vēda |
bṛhaṣpatērvā ētāni nāmadhēyāni |
bṛhaṣpatērēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |

ya ēvaṃ vēda' |
prajāpātērvā ētāni nāmaḍhēyāni |
prajāpātērēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |
ya ēvaṃ vēda' |
brahmaṇō vā ētāni nāmaḍhēyāni |
brahmaṇa ēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti |
ya ēvaṃ vēda' |
sa vā ēṣō'gnirāpakṣapuḥchō vāyurēva |
tasyāgnirmukhām |
asāvādityaḥ śirah |
sa yadētē dēvatē antārēṇa |
tathsarvaḡ sīvyati |
tasmāthsāvitraḥ || 49 ||

ayamaḥamaṣmīti vēda' hōvāca sarvavidyēti vidyēndrāsyā vā ētāni
nāmaḍhēyāni brahmaṇa ēva sāyujyaḡ salōkatāmāpnōti
sapta ca || 11 ||

agnērvāyōrindrāsyā br̥haspatēḥ prajāpātērbrahmaṇassa vai sapta ||
saṃjñānaṃ bhūstvameva saṃvathsarō'si bhū rājñyasavē vipāścītē
prajāpātirdēvāniyaṃ vāva saraghā kaściddhaikādaśa || 11 ||

saṃjñānaḡ rājñī mūrdhā hṛdaya ēṣa saṃvathsarō nārdhamāsēṣu
navācatvāriḡsat || 49 ||

samjñānaḡ sāvitraḥ ॥

॥ hariḥ ō(3)m ॥

॥ *iti kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē ṭṛtīyāṣṭakē daśamaḥ praśnaḥ
samāptaḥ ॥*